

CZAKÓ DEZSŐ

A Külkereskedelmi Főiskola Európai Unió Dokumentációs Központjának működése

1998 szeptemberében nyílt meg főiskolánkon az Európai Unió Dokumentációs Központ, azt követően, hogy a Külkereskedelmi Főiskola sikerrel pályázott az Európai Tanulmányi Központ címre. Az induló állományt a könyvtár birtokában lévő - már évek óta szisztematikusan gyűjtött - európai integrációval foglalkozó magyar nyelvű szakirodalom képezte. Angol és francia nyelvű könyvek pedig elsősorban a főiskola nemzetközi kapcsolatai révén álltak rendelkezésünkre. Értelemszerűen azt a koncepciót követtük, hogy azokból az uniós dokumentumokból, amelyekből csak 1 példányunk volt, az feltétlenül az Európai Unió Dokumentációs Központba kerüljön, a második a könyvtár magyar, illetve idegen nyelvű olvasótermébe, az esetleges továbbiak pedig szabadpolcra, kölcsönzési lehetőséggel. Ezt az elvet a későbbi beszerzések elosztásánál is követtük, így az állomány egyre növekvő része nem csak helyben használható. Szándékunk az volt, hogy a központ állománya ne kizárólag az EU-hoz közvetlenül kapcsolódó dokumentumokból álljon, valamint hogy az EU-állomány semmiképp se elszigetelten jelenjen meg, hanem a vonatkozó tudományterület szakirodalmához szervesen illeszkedve. Ennek megfelelően nálunk is megtalálhatók a legfontosabb alapl műveknek számító kézikönyvek, enciklopédiák, főiskolai jegyzetek, valamint a szintén nélkülözhetetlen egy-, illetve kétnyelvű szótárak. A központ tehát klasszikus olvasótermi funkciókat is betölt. Ehhez a jelleghez tartozik, hogy a központ ad helyet a teljes könyvtári folyóirat-állománynak is. Ez a szisztéma némileg eltér a legtöbb könyvtári szolgáltatást is nyújtó akkreditált EU információközvetítő hely gyakorlatától, akik meghatározott rend szerint gyűjtik és csoportosítják az EU hivatalos dokumentumait. Egy év tapasztalata alapján is úgy gondoljuk, hogy felsőoktatási intézményben célszerű az általunk is alkalmazott integrált megjelenítés. További sajátossága központunknak, hogy mi a legkisebb információs értéket hordozó tájékoztatóanyagot is feldolgozzuk, biztosítva, hogy cím, címszó szerinti vagy tárgyszavas keresés alapján minden érdeklődő megtalálja a számítógépes adatbázisokban.

A Külkereskedelmi Főiskolán az Európai Unió intézményeinek és működésének oktatása kiemelten hangsúlyos. Intézményünkben minden hallgatónak - tekintet nélkül a képzési formára, a szakra, illetve a később

választandó specializációra - tanulmányai során legalább egy alkalommal készítenie kell az EU-ról egy minimum 10 oldal terjedelmű házi dolgozatot.

Beszerezéseink forrását tekintve az állományon belül jelentős a vételből származó dokumentumok aránya. Természetesen a Bizottság, illetve a többi uniós szerv által kiadott térítésmentes folyóiratokat, illetve egyéb tájékoztató anyagokat is megrendeltük. Az állomány folyamatos bővítésében igen nagy szerepe van főigazgatónk, Dr. Iványi Károly és az Euro-Cooperation Csoport közötti együttműködési megállapodásnak, melynek keretében számos nélkülözhetetlen anyaghoz jutottunk. Sokat segítenek az egyes tanszékek vezető oktatói is, akik saját szakmai és személyes kapcsolataikat felhasználva igyekeznek központunkat mind újabb és újabb értékes dokumentumokhoz juttatni.

Könyvállományunk megközelíti a 2000 kötetet, rendszeresen járó előfizetett, illetve ajándék folyóirataink száma mintegy 200, ebből több mint 50 kimondottan EU-vonatkozású. Gyűjtőkörünk - mint már a bevezető részben utaltunk rá - nem korlátozódik a szűken értelmezett EU-tematikákra (intézményrendszer, részpolitikák), hanem kiterjed az összes jelentős politikai és gazdasági szövetségre, illetve integrációs kezdeményezésre, különös tekintettel a NATO-ra és a CEFTA-ra. Fontosnak tartjuk, hogy az egyes EU-tagállamok történelmét, földrajzát, valamint kultúráját bemutató művek is helyet kapjanak a központ állományában. Az állomány-fejlesztés során a többi EU Dokumentációs Központhoz hasonlóan mi is szembe találtuk magunkat az angol és a francia nyelv túlsúlyával. Bár a kiadványok döntő többsége az Unió mindegyik hivatalos nyelvén megjelenik, mégis komoly nehézséget jelent az említetteken kívüli uniós nyelvekből megfelelő gyűjtemény kialakítása. A legutóbbi időig, különösen egy-egy részpolitika tekintetében, jelentős hiány mutatkozott átfogó és naprakész magyar nyelvű anyagokból is, kiváltképp könyvekből. Az elmúlt hónapokban azonban úgy tapasztaltuk, hogy sorra jelennek meg az Európai Unióval általánosan, illetve egy-egy részterülettel behatóan foglalkozó tanulmányok. A nyomtatott anyagok kiegészítéseként központunk rendelkezik több CD-ROM-os, illetve on line előfizetéssel is, melyek közül kiemelhetjük a teljes EU-joganyagot tartalmazó angol nyelvű Justis Celex, valamint a szintén angol nyelvű uniós vonatkozású cikkválogatást kínáló European References CD-ROM adatbázist. Az interneten futó programok közül meghatározó jelentőségű az Európai Unió hivatalos honlapja, valamint a magyar nyelvű Európa Szerver. Nyilvánvaló, hogy a közeljövőben a hagyományos információ-hordozókkal szemben a multimédiás megjelenés folyamatos és rohamos mértékű térhódítására számíthatunk.

A terem befogadóképessége 34 fő kényelmes elhelyezését teszi lehetővé. A szorgalmi időszak második felében - mindkét félévben - szinte minden

nap telt házzal működünk. Tájékoztató munkánkban, illetve a felhasználók önálló eligazodásában alapvető jelentőségű a könyvtár teljes állományát megjelenítő integrált számítógépes katalógus, melynek modern változata immár az internetről is elérhető.

A keresésben a legfontosabb a tárgyszavas verzió, ugyanis olvasóink jellemzően egy-egy témához kapcsolódó megfelelő szakirodalom iránt érdeklődnek. A dokumentumok feldolgozása során ezért fokozott figyelmet fordítunk a tárgyszókészlet állandó aktualizálására. Központunk rendelkezik egy hosszú évek munkáját reprezentáló igen színvonalas analitikus folyóiratcikk-katalógussal is, melynek európai uniós vonatkozású anyaga szintén elérhető számítógépen. Munkánkban azt a külföldön bevált módszert követjük, amelyben a hangsúly a klasszikus könyvtári szolgáltatásokról egyre inkább az információ-közvetítésre helyeződik át, a tájékoztatásban pedig a hagyományos technikai jellegű ismeretátadást kiegészíti, illetve felváltja az adott kutatási témában a központ felhasználóinak nyújtott érdemi segítség. Az Európai Tanulmányi Központ és általában a tanszékek központunkkal fenntartott kapcsolata is korszerűbb a hagyományos tanszék-könyvtár együttműködésben megszokottnál. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy a tanszékek központunkat már a hallgatóknak kijelölt európai integrációs vonatkozású feladatok előkészítési szakaszában bevonják a munkába. Nagyon hasznos kezdeményezésnek tartjuk az EU-szakirány végzős hallgatóinak adott irodalom-kutatási feladatot, melynek keretében a hallgatók - lehetőség szerint - saját diplomadolgozatuk témájához kapcsolódó európai uniós témakört dolgoznak fel oly módon, hogy összegyűjtik az 1990 óta az adott témában megjelent valamennyi publikációt. A leltárszerű felsoroláson túl a bibliográfia kiegészül az elmúlt 2-3 évben készült művek tartalmi és formai ismertetésével. Tekintettel arra, hogy a szakirány hallgatóinak száma az 1998/1999-es tanévben meghaladta a hatvanat, lehetővé vált az Európai Unió szinte teljes körű feltérképezése. A dolgozatok már nálunk vannak, és a jövőben az új anyagokat a már meglévőkkel évről-évre egybeépítjük, így reményeink szerint értékes segítséget nyújtanak majd az EU-val foglalkozó tanárok és hallgatók számára.

Központunkat elsősorban a Külkereskedelmi Főiskola oktatói és hallgatói veszik igénybe, ennek megfelelően jellegét és a kínált szolgáltatások körét is az ő elvárásaik határozzák meg, de a külső érdeklődők száma is jelentős, akik főként más egyetemek és főiskolák diákjai közül kerülnek ki. Öröndetes, hogy nyelvtanáraink is mind gyakrabban keresik fel központunkat szaknyelv-oktatási célból.

Könyvtárunk már a központ megalakulása előtt jó kapcsolatokat épített ki az uniós dokumentumok magyarországi terjesztőivel, valamint a korábban akkreditált Európai Dokumentációs Központok munkatársaival. Magyarország közelgő EU-csatlakozása révén az ezen a területen tevé-

kenykedő szervezetek száma ugrásszerűen megnőtt, gyakorlatilag hetente nyílik meg az országban valamilyen szintű új EU-információs forrás. Központunk tagja az Európai Unióval foglalkozó könyvtárosok szakmai csoportjának is, mely idén márciusban alakult.

A hivatalos európai uniós központok 8 különféle hálózat részeként /Európai Dokumentációs Központok, Európai Információs Központok, Európai Referenz Központok, Euro Info Központok, Európai Információs Pontok, Innovációs Hálózati Központok, az Eur-OP Terjesztő Hivatalai, Európai Tanulmányi Központok/ tevékenykednek, melyek sok közös vonás mellett lényeges pontokon (felhasználók köre, az igényelt információk jellege, mélysége) különböznek egymástól. A szerveződés egyik elsődleges célja , hogy az Európai Unióval összefüggő tájékoztatási tevékenység színvonalának és hatékonyságának folyamatos növelése érdekében az említett központok tájékoztatással foglalkozó szakemberei elérjék az egymás dokumentumait tartalmazó adatbázisokat.